

בארה של תורה

פשט עיון ודרש בפרשת השבוע ופניני השקפה ומוסר / נכתב ונערך ב"ה ע"י הרב ראובן גולן

יו"ל ע"י מוסדות דרכי תורה רחובות, בתי מדרש להוראה ולרבנות וכוללים לאברכים מצויינים, רח"ה ח"ש 12

כתובת המערכת:

רחובות- ההגנה 56/5

טל' - 055-2537170

דוא"ל להערות וקבלת

העלון מדי שבוע:

rg5740@gmail.com

גליון 696 סבת תשפ"א שנה טו'

העלון מוקדש לע"נ מרת ירדנה (ירדן) בת רומיה ע"ה ע"י אחיה ידידנו היקר ר' אריה עמרני הי"ו

פרשת שמות

מי שענה לסמל בן ציון בהר החרמון

"ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתהו" (ב, י)

לכאורה היתה צריכה בתיה לקרוא לו "משוי" על שם שמשתה והצילה אותו מן המים, אך "משה" משמעותו שהוא מושה ומציל אחרים? וביאר הספורנו "ותקרא שמו משה- ממלט ומושה את אחרים מצרה. ותאמר כי מן המים משיתהו- הטעם שקראתיו משה להורות שימלט את אחרים, כי אמנם משיתהו מן המים שהיה מוטל בתוכם, וזה לא היה כי אם בגזירת עירין כדי שימלט הוא את אחרים".

כלומר שבתיה ביקשה להנציח בשמו של משה את הסיבה לכך שזכה להינצל ממיתה ומטביעה במים, וזאת בזכות שהוא עצמו עתיד להציל ולמשות אחרים בעתיד, ולהביאם מדרכי מיתה לדרכי חיים. ולכן קראה לו "משה", על שם שהיא מושה ומציל אחרים מן הצרה, והיא שעמדה לו להינצל.

ולמדנו מכך שפעמים שהקב"ה מוציא אדם בציצית ראשו מן התופת וגיא ההריגה וממלט אותו ממוות כדי שהוא יציל אחרים מצרה וצוקה.

ב. תשרי תשל"ד היה אחד החודשים הקשים ביותר שעברו על עם ישראל מעת שיבתו לציון, כשבעיצומו של יום הכיפורים היום הקדוש בשנה פתחו צבאות ערב מכל עבר במתקפה עזה ואכזרית על מדינת ישראל. מוצב החרמון שנחשב ליעד בלתי ניתן לכיבוש נפל בידי הסורים כבר בשעות הראשונות של המלחמה.

מלאכת כיבוש המוצב מחדש הוטלה על גולני. חיילי הכוח העיקרי בקרב, גדוד 51, באו ברגל מהכפר מסעדה והחלו לעלות לחרמון לקראת חשיכה. חיילי הצבא הסורי היו מחופרים היטב בשוחות ומאחורי סלעים. הקרב היה קשה, קשה מנשוא, נפלו בו חמישים וחמישה חיילי צבא ההגנה לישראל הי"ד.

בתוך כל תופת הגהינום הזו, ותוך כדי הסתערות באומץ לב בלתי רגיל לעבר האויב, חטף סמל בן ציון סלמי צרור יריות אכזרי ישירות ברגלו השמאלית. רוב הרגל נקרעה ונתלשה מיד ממקומה. וכך במשך שעות הוא נותר שרוע על הקרקע, מדמם ברגלו, כשגופות רבים מחבריו מוטלים לצידו. הכאבים העזים שתקפוהו כמו גם הדם הרב שניגר ממנו לא בישרו טוב. הוא החל כבר לחשוב על הנורא מכל. אם לא די בכך, הרי שלאחר כמה רגעים הוא הבחין שבמרחק שני מטרים ממנו נמצא חייל סורי פצוע שקורא לחבריו לעזרה ומהווה עבורו איום ממשי ומסוכן.

אבא, אמא, בית, אחים, חברים. תמונות חייו עברו לנגד עיניו במהירות, הוא הרגיש שעוד מעט הוא מצטרף לחבריו, שהיו כבר למעלה בשמים.

אך סמל בן ציון לא ויתר. הוא רצה לשרוד, הוא חלם להמשיך ולחיות, ולהגשים כל כך הרבה דברים שחבריו כבר לא יזכו לעשות. ובכוחותיו האחרונים ממש, זעק מקירות לבו לקב"ה

ואמר: "ריבוננו של עולם, אם תוציא אותי מן התופת ואחיה, אקים ואבנה בית גדול לשמך".

וריבון העולמים קיבל את תפילתו. הוא ידע גם ידע שלנשמה הגדולה והמיוחדת הטמונה בגוף הפצוע והמדמם ששרוע באותם רגעים במרומי הר החרמון ומשוועת לישועה, ממתינה ומצפה משימת חיים קדושה, ועוד נכונו לה לפעול בעולם הזה גדולות ונצורות. נשמה כזו שעתידה לסחוף אחריה כל כך הרבה נשמות לעבודת ה' ולהדריכם בדרכי התורה, אי אפשר ליטול מהעולם הזה כל כך מהר.

הקב"ה שמע את תפילתו והוציא אותו מגיא צלמות בציצית ראשו. וכמו משה שנמשה מן היאור כדי שיציל וימלט אחרים, כך סמל בן ציון זכה להינצל מן התופת כדי שבעתיד יציל בעצמו אחרים. וכך בסייעתא דשמיא מופלאה הגיעו לאחר זמן לא רב כוחות החילוץ הישראליים, חיסלו את החייל הסורי, ובמאמץ רב תחת אש עזה הבהילו את החייל הפצוע במסוק לבית החולים.

הקרב תם אך הסבל לא נשלם. בן ציון עובר טיפולי שיקום ממושכים וגם לאחר מכן סובל רבות מרגלו במשך שנים ארוכות, אך את הבטחתו לאלוקים הוא לא שכח לרגע, וגם לא את זכר חבריו הצעירים שחיהם נגדעו בצורה כה טראגית, והוא מבטיח ומקבל על עצמו לעשות הכל כדי שזכרם לא יישכח.

הוא מתחתן ומקים בית, ולאחר כמה שנים פורש מעבודתו ושוקע בלימוד תורה בהתמדה ביום ולילה, ואז כשהבטחתו אינה נותנת לו מנוח הוא יוזם יחד עם רבנים ומספר חברים את הקמתו של בית המדרש וכולל אברכים "דרכי תורה" בעיר רחובות.

שנים רבות חלפו ובכולן לא הרפתה ממנו הבטחתו במרומי החרמון בעודו מוטל בין חיים למוות להקים בית לה'. עד שקם ועשה מעשה, ובד בבד עם העול הכרוך בהחזקת המוסדות פנה לעסוק בתכנון והקמת הבנין. לא קלה היא המלאכה וקשיים רבים נערמו בדרכו, אך מי שלא נואש גם כשחורב חדה היתה מונחת על צוארו לא נואש גם הפעם, ומסר נפש בעוז ותעצומות על הקמת בנין מוסדות דרכי תורה.

אלו שמסביבו לא הבינו מנין הוא שואב את הכח לעמוד בכל התלאות והקשיים. אך הוא ידע גם ידע את הסוד, בכל פעם שהיה ניצב מולו "קיר" ומחסום שאיים לייאש אותו, היו קולות הקרב שהוא עולים וצפים בזכרונו, ותמונות חבריו שהיו ואינם עוברות לנגד עיניו. "מדוע דוקא אני נשארתי מכולם?!", היה שואל את עצמו באותם רגעים קשים ומלחיצים, "איך זה שלא היה גורלי כגורלם המר? אין זאת אלא מפני שה' השאיר אותי בחיים כדי שאוציא לפועל שליחות זו של הקמת בית גדול לשמו, והוא יעזור ויסייע גם הפעם".

הסיפור האדיר הזה לא הסתיים, והפרקים החדשים שלו "נכתבים" בימים ושבועות אלו, כשבנין המוסדות קורם עור וגידים ומלאכת הקמת בית ה' נמצאת בעיצומה.

שמואל בן שלמה ובנת ואדעי ז"ל
יעקב בן רחל אבני ז"ל
יפה בת מוזל עבוד ע"ה
אברהם בן יצחק ורבקה פינטו ז"ל

הרב חוואטו יצחק בן יהודה לוזון ז"ל
משה יעקב בן יצחק עבי ז"ל ע"י דריו
ראובן בן קרול ובלנקה ז"ל ברמון
עליה בת סעדה ז'אנו ע"ה

יוסף בן דוד ז"ל ע"י גב' מורחי
ר' ישראל בן חסן אלזני ז"ל
אברהם בן סולטנה דמרי ז"ל
מרים בת מנטינה רוקח ע"ה

ר' בנימין בן סלחה ז"ל ♦ סרה בת רחמה ע"ה
ר' שלמה בן טאוס ז"ל ♦ נאזה בת תאגה ע"ה
אהרן בן יהיא ז"ל ♦ רחל בת סאלחה ע"ה
יהיא בן טלאת ז"ל

שם נרדף לבטלה, כי יש מנוחה שהיא בבחינת "ליתן רווח בין פרשה לפרשה", אך ברגע שהמנוחה הופכת מ"כלי" להחלפת כוחות למטרה בפני עצמה, והאדם מבכר את אפס המעש על פני יגיעה ועמל ופעילות ועשייה, הרי שמנוחתו מקלקלת ומעכבת את ההתקדמות שלו בעבודת ה'. וזו בעצם המלחמה והנסיון הטמונים בשלוח, לשמור תמיד על המינון הנכון שלה כדי שלא תהפך לבטלה ולישנוניות.

ב. שמעתי מהרב נחום דיאמנט, שהנה מדינת שווייץ היא שם נרדף למנוחה ושלוח, והיה ניתן לחשוב שאין מקום ראוי יותר בעולם לצמיחה והתפתחות של ממצאים ופרופסורים ומדענים יותר משווייץ, שכן יש בה יישוב הדעת גדול וכדו'. אלא שלמעשה הכמות שיצאה משווייץ של אנשים שהביאו המצאות או פיתוחים חשובים לעולם היא זעירה ומעטה ביותר. כי באמת כדי לצמוח ולהגיע להישגים אדם חייב לפעול ולהתייגע. ולכן דוקא במקומות ובארצות שהיו בהם קשיים והתמודדויות והיה צורך להתאמץ כדי להתגבר על המכשולים, גדלו והתפרסמו מדענים וממצאים רבים. הוי אומר שהמנוחה לא מולידה הצלחות, אלא דוקא הלחץ והדחף לפעול ולהצליח.

דוגמא טובה לכך היא חיסוני הקורונה, שבחסידי שמים נוצר חיסון ומרפא בזמן כל כך קצר בשונה משאר החיסונים והתרופות. וזאת כי לנוכח ההרס הבריאותי הנפשי והכלכלי שהמיטה הקורונה על בני האדם נוצר הדחף והלחץ להביא תרופה וחיסון בזמן שיא. וכשיש לאדם יעד ומטרה, והוא מבין כמה היא חשובה, הוא יגיע לכך הרבה יותר מהר מבשאר מקרים שהדבר אינו דחוף.

והן הן הדברים גם בלימוד תורה. "בעצלתים ימך המקרה". אם אדם לומד בעצלות וישנוניות לא יראה ברכה בעמלו. מה שאין כן אם לומד בערנות ומרץ מתוך שאיפה ורצון להצליח, ודאי שיגיע ומצאת תאמין ויזכה להתעלות.

חמי הרב בן ציון שלמי שליט"א לא חלם ולא דמיין לעצמו עד כמה ולא לו מימדים יגיע הבית שהוא עתיד לבנות לה'. אך השי"ת שהציל אותו ידע גם ידע, שהבית הגדול הזה, שנולד בעין הסערה במרומי הר החרמון לפני ארבעים ושבע שנים, עתיד להפוך למגדל אור שתצא ממנו עוד הרבה תורה לעם ישראל ב"ה.

שלוח וקוץ בה

"וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לוחצים אותם" (ג, ט)

בראשית המסילת ישרים כתב רבינו משה חיים לוצאטו: "והנה שמו הקב"ה לאדם במקום שרבים בו המרחיקים אותו ממנו יתברך וכו'. ונמצא שהוא בתוך המלחמה החזקה, כי כל עניני העולם בין לטוב בין לרע הנה הם נסיונות לאדם, העוני מצד אחד והעושר מצד אחד, השלוח מצד אחד והיסורין מצד אחד, עד שנמצאת המלחמה אליו פנים ואחור. ואם יהיה לבן חיל וינצח המלחמה מכל הצדדין, הוא יהיה האדם השלם אשר יזכה לידבק בבוראו ויכנס בטרקלין לאור באור החיים."

והזכיר בדבריו ב' דוגמאות למצבים שהם טוב או רע ומהווים נסיון לאדם: עוני ועושר, שלוח ויסורין. ולכאורה, עוני הוא אכן רע ועושר הוא טוב, ושניהם נסיון, וכמו כן יסורים הם דבר רע וגם הם נסיון, אך מה הנסיון שיש בשלוח? ומדוע רואה הלוצאטו בשלוח חלק מהמלחמה החזקה שהאדם נתון בה בעולם הזה?

ברם, בשלוח ובמנוחה אכן טמונה סכנה גדולה. כי האמת היא ש"אדם לעמל יולד", והאדם נשלח לעולם הזה כדי לעמול ולתקן ולהוציא את כוחותיו לפועל. אלא שמאידך גיסא טבועה בו עצלות שמושכת אותו להיות בבחינת "שב ואל תעשה", ומטבעו שואף הוא למנוחה ושלוח. ואמנם מנוחה אינה בהכרח

קח מטר לברכה במגדל אור של תורה וחסד !
בניית קומת בית הכנסת שע"י מוסדות "דרכי תורה" בעיצומה.
תרומת מטר מזכה בהנצחה במבואה מפוארת להיכל בית הכנסת
ובית המדרש שע"י "דרכי תורה".
לפרטים: 054-2637798 או 08-9452903 ניתן לתרום בנדירים פלוס.

הספר "בארה של תורה" עכשיו בחנויות הספרים!

המחבר החל את כתיבת חידושי והוצאתם לאור בעידודו של מרן שר התורה הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א, ועתה, לאחר שנים רבות ומאות גליונות, החידושים הנפלאים, התובנות המחכימות, ולקחי החיים המדהדים, קובצו בכרך אחד בכלי נאה ובמהדורה מאירת עיניים.
בין בתרי הספר ניתן למצוא נושאים חשובים ובווערים שמעסיקים את כולנו בחיי היום-יום, כמו זוגיות ושלוש בית, חינוך הבנים, כיבוד הורים, אמונה ובטחון, התמודדויות ונסיונות החיים, העצמה אישית, נוער בסיכון ועוד.
הקורא ימצא ב"בארה של תורה" מנעד רחב של חידושים ממקורות וסגנונות שונים, פשוט ועיון רמז ודרש, לצד פניני השקפה ומוסר, מבתי המדרש והאסכולות המגוונות של גדולי ישראל לדורותיהם מכל העדות והחוגים.

"עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר"

פרנס השנה ידידנו היקר ר' אברהם בן לונה טובול הי"ו לע"נ רחמים בן זוהרה ז"ל.

ופרנסי השבוע: ר' שאול בן רחמה חתון הררי הי"ו לע"נ עזרא בן פלורנס ז"ל, שאול בן בוליסה ז"ל, פלורנס בת שרה ע"ה, אברהם שלום בן רחמה חתון ז"ל, בת שבע בת רחל ע"ה.
ר' חגי יעקב בן שרה נחום ומשפחתו הי"ו.
יזכה אותם ה' ברוב נחת והצלחה מיוצאי חלציהם, ובבריאות איתנה ופרנסה טובה, ויבורכו הם ובני ביתם בכל הברכות הכתובות בתורה.

זמני התפילות

בביהכ"נ "דרכי תורה"

שבת מברכין פרשת שמות

מנחה גדולה - 12:10
מנחה ערב שבת (קרבנות) - 16:25
הדלקת נרות - 16:34
שחרית מנין נץ (קרבנות) - 5:50
שחרית מנין מרכזי (קרבנות) - 8:15
מנחה מנין א' (קרבנות) - 13:30
תהלים לבנות - 14:00
תהלים לבנים - 14:30
הלכה - 14:00
גמרא ופרשת השבוע - 14:45
מנחה מנין ב' (קרבנות) - 15:30
"רעוא דרעוין" - 17:20
צאת השבת - 17:25
ערבית מוצ"ש - 17:35

ימות החול

שחרית (קרבנות) - א. מנין נץ. ב. 8:15.
מנחה (קרבנות) - א. 13:00. ב. 16:25.
ערבית - 17:15.

יוסף בן עליה גבאי ז"ל

מושה בן חלימה וסאלם ז"ל גמיל
שלמה עמרם בן רחל ז"ל אזולאי
סעדה בת יוסף ונעמה זנדני ע"ה